

GAZETA LWOWSKA.

Z *Dotatkami dziennymi i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów*
 Z *pocztą kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów*
 od wiersza. — *Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.*

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Szwecya. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Sprawy krajowe.

(Wyszczególnienie. — Losowanie obligacyi. — Wiadomości bieżące. — Okręt francuski „Ganges“ uratowany.)

Wiedeń, 26. sierpnia. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 24. sierpnia r. b. nadać najłaskawiej rady nadwornemu i przełożonemu obwodu wadowickiego, *Józefowi Loserth*, przenosząc go w stały stan spoczynku, w uznaniu jego długoletnich, wiernych i pożytecznych usług, krzyż kawalerski orderu Leopolda z opuszczeniem tax.

— Na mocy najwyższych patentów z 21. marca 1818 i 23go grudnia 1859 odbędzie się dnia 1. września b. r. o dziesiątej godzinie przed południem w wyznaczonym na losowanie lokalu w domu bankowym przy Singerstrasse, 322gie losowanie dawniejszego długu państwa.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Zamieszczony w V. i Schles. Ziq. list z Jerozolimy z 25. lipca, potwierdza wiadomość o zamordowaniu misjonarza OO. Franciszkanów tyrolskich P. Engelberta Kolland, rodem z Ramsau w Zillertal. Wymordowano wszystkich mieszkańców jego klasztoru, 6 księży i dwóch laików; zwłoki ich spłonęły w podpalonym równocześnie przez Turków klasztorze.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Pan Hesse, kapitan parowca Lloydy „Stadium“, który 23. b. m. zawiązał z Lewanty do Tryestu, postrzegł dnia 20. b. m. o dziesiątej godzinie przed południem na południowo-wschodniej stronie Scoglio Venetico wielki okręt, który wywiesił banderę na trwogę, a w kilka minut później łódź, która z wszelkiem natężeniem starała się dognać parowiec „Stadium“, aby pomocy uzyskać. Był to francuski kompanii Messagerie parowiec „Ganges“ o 2000 beczkach, mający na pokładzie 800 ludzi i 30 koni dla wyprawy syryjskiej. Z powodu złamania osi i ponieważ na pokładzie pełno było wojska, nie mógł parowiec manewrować, starał się już od sześciu dni nadaremnie dostać do jakiego portu i był całkiem wystawiony na pastwę bałwanów morskich. Kapitan okrętu „Stadium“ zawiadomiony o tym przypadku, pospieszył czem prędzej schwyć „Ganges“ na linię holowniczą, i nie puścił go już, aż pokąd „Ganges“ w zatoce Navarin nie zarzucił kotwicy. Za tę pomoc wyświadczoną temu okrętowi otrzymał pan Hesse pisemną podziękę i przywiózł depesze i telegramy sztabu oddziału znajdującego się na parowcu „Ganges“. Okręt ten opuścił Marsylię dnia 10., Malte dnia 13. a dnia 14. złamała mu się ós okrętowa.

Ameryka.

(Nowe przygotowania Walkera. — Wiadomości bieżące.)

Nowojorska Gazeta pisze: Z Nowego Orleanu dowiadujemy się, że William Walker podejmuje nową wojenną wyprawę na Nicaraguę. Poczynił w cichości wszelkie przygotowania, i wyprawił swych ludzi pojedynczo po 100 do 150 na wyspę Ruatan, z kąd dnia 27. czerwca odpłynął w kierunku południowym. Domyślają się, że wysiądzie na ląd w Truxillo i ztamtąd przez republikę Honduras przedrze się do Nicaraguy. W Washingtonie naradza się od kilku miesięcy rozjemcza komisya nad wyzpaczeniem pretensyi obywateli amerykańskich do republiki Paragaju, dla których przed dwoma laty wyprawiły Stany zjednoczone flotę na rzekę Parana. Jak słychać, przyszła komisya do tego przekonania, że pretensye te zupełnie są niesłuszne. Ale ekspedycya do Paragaju kosztowała 5 do 8 milionów dolarów.

Anglia.

Uczta ministrów. — Turckie wojska w czasie rozruchu w Syryi. — Doniesienia z Japonii. — Stan rzeczy w Syryi.)

Londyn, 23. sierpnia. Wczoraj była w hotelu Trafalgar w Greenwich uczta ministrów, poprzedzająca zwykle zamknięcie sesyi parlamentu. Wszystkich gości było 30.

— Przed jakimś czasem oświadczył lord J. Russell zapytany względem okrucieństw w Syryi, że Porta nie miała więcej jak 400

ludzi wojska w całej prowincyi, i odwołał się do powagi posła tureckiego w Londynie pana Mussurus. Przeciw temu oświadczeniu występuje korespondent w *Daily News* z Bejrutu i wykazuje, że pominawszy liczne, nieregularne wojska, Arnautów i baszybozuków, stało podczas wybuchu powstania 4450 ludzi regularnego wojska w Syryi, a mianowicie 650 w Bejrucie, 200 w Deir-el-Kamar, 300 w pałacu Beit-eddins leżącym o pół mili od Deir-el-Kamar, 700 w Hasbey i Raszeja, 2000 w Damaszku, 300 w Baalbeku, 800 w Homs i w Hamah.

— Ostatnie doniesienia z Japonii na Amerykę sięgają do 26. czerwca. Między Japonami, Anglikami i Francuzami rozwinął się żwawy handel, francuskie i angielskie wojska w Chinach zaopatrują bowiem większą część potrzeb swoich z Japonii, i ztamtąd sprowadzili także 4000 koni. Gdy przez agitacye powstańców handel herbata w Shanghai został wstrzymany, sprowadzali herbatę z Japonii, i z tej przyczyny podróżował towar w Kanagawie. Odpłynęły ztamtąd do Anglii 4 okręta z herbata, jedwabiem surowym i innymi japońskimi produktami, których w wielkiej ilości można było dostać. Ludność Kanagawy z przyczyny tego handlu potroiła się. Klasa handlowa, urzędnicy i wyższe stany sprzyjają temu handlowi z cudzoziemcami, niższe warstwy ludu przeciwnie hołdują dawnym przesądom i żalą się bardzo, że żywność podróżowała. Ryżu i pszenicy nie wolno wywozić, przeciwnie wywóz mąki zupełnie jest wolny. Z innych wiadomości to ważniejsza, że kilka miast za Kanagawą o 8000—10.000 mieszkańcach, uległo trzęsieniu ziemi. Pojedyncze wstrząśnienia dały się czuć i w Kanagawie. W różnych miejscach kraju osiedlili się misjonarze.

— Artykuł dziennika *Times* względem Syryi zapowiedziany telegrafem uznaje, że jest niepodobna utrzymać obecne stosunki:

„Rzecz zawsze zostanie ta sama, bądź że tureckie władze są niedołężne, bądź że podjudzały swoich żołnierzy, bądź wręście iż nie mogły ich powściągnąć. Turcy wcale nie wywiedli się z siły. Ale także i na odwet wnosząc z tego co się stało, nie zdaje się odpowiednem Druzom i Maronitom przyznać większej władzy. Jedy-nem rozwiązaniem jest ustanowić w Syryi władzę, któraby była w stanie utrzymać równowagę między niespokojnymi plemionami, mieszkającymi w tych okolicach. A na to nie potrzeba, by Syrya stała niepodległą, albo żeby zostawała w naszym ręku, albo w ręku Francyi, lub Rosyi lub innego którego mocarstwa. Egipski wicekról dawno dowiódł, że jest w stanie zdobyć Syryę i utrzymać; lecz nawet i do tego nie potrzeba się uciekać. Są mocarstwa europejskie, co noszą tytuły królów Jerozolimy. Ale na co daleko szukać, chcąc znaleźć środek zaradczy. Niechaj Sułtan wyszuka i osadzi kogo najroztropniejszego i najuczciwszego w Syryi i niech mu powierzy kraj w lenną posiadłość otomańskiego państwa pod warunkiem trybutu i dostawiania kontyngensu ku obrony Porty. Możeby należało zastosować system egipski, o ile tego wymagać mogą stosunki plemion na Libanie i wojowniczych na puszczy, bo też to byłby jedyny wzór rządu dla Syryi, z widokiem jakowegoś pokoju i statku na przyszłość. Ale chcąc do tego doprowadzić, potrzeba pomocy mocarstw zachodnich, której te mocarstwa pewnie nie odmówią, a chociażby nawet Porta utraciła nieco na własnej powadze, będzie jednak pewniejszą w posiadaniu Syryi, niż to w obecnem położeniu o niej powiedzieć można.“

(Posiedzenie parlamentu z d. 28. sierpnia.)

W wyższej izbie proponuje książę Argyll pierwsze odczytanie bilu względem pożyczki wschodnio-indyjskiej. Mocya zostaje pozwolona bez debaty i bez żadnych uwag. W niższej izbie odwołuje lord Palmerston dla blizkiej limity parlamentu bil względem Nowej Zelandyi. Bil zawierał w sobie rozporządzenia ku ochronie krajowców; ale iż rząd myśli, że na mocy konstytucyi przysługują koronie prawa wydawania od siebie stosownych rozporządzeń, tedy odwołuje wniesiony bil, lecz w razie jeżeliby się okazało, że postanowienia rządu są niedostateczne, wezwie rząd pomocy parlamentu. Mr. John Pakington żali się, że lord tak późno powziął to postanowienie; przyczyna, którą dzisiaj przytoczył, byłaby ważną i przed czterema tygodniami. Byłby sam z Worcestershire nie wracał dziś do Londynu, a żeby zbijać bil, na którego utrzymaniu samemu rządowi nie wiele zależało. Naval Discipline-Bill (który łagodzi przepisy karne na flocie, o tyle, że nikt nie może ulegać chłoscie bez poprzedzającego śledztwa i że tylko trzy są rodzaje zbrodni, na które wyznaczona jest kara śmierci), utrzymuje się w komitecie. Sir J. Pakington zgadza się zupełnie z tą reformą, ale sir J. Gra-

ham i sir C. Napier ostrzegają, by nie ograniczać za nadto władzy kapitana. Załatwienie i przeprowadzenie innych jeszcze projektów zatrzymuje izbę wiele godzin, tak że odroczenie następuje dopiero o godzinie 2. zrana.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wyjazd Cesarza. — Wiadomości bieżące. — Wybory radców gminnych. — Wypadki dzienne.)

Paryż, 23. sierpnia. Cesarz przydywał wczoraj na radzie ministeryalnej w St. Cloud, a dziś odjechał z Cesarzową do Lugdunu. W Marsylii zabawią Ich Mość Cesarstwo trzy dni, przyczem spuszczone będzie z warsztatu nowy paropływ pocztowy „Provence“, przeznaczony do utrzymywania komunikacji pocztowej z Chinami. Na czele komisji marynarskiej, która ma towarzyszyć Cesarzowi, znajduje się admirał Dupony. Flotylla cesarska składa się z jachtu „Aigle“, z korwety parowej „Reine Hortense“, z okrętu liniowego „Eylau“, z fregaty pancernej „Gloire“, z fregat parowych „Vauban“ i „Foudre“ i z dwóch okrętów transportowych.

— Książę Napoleon powrócił wczoraj z Szwajcaryi.

— Hrabia Persigny przyjechał wczoraj z Londynu i udał się zaraz do St. Etienne, gdzie będzie przydywał na posiedzeniach rady jenerałnej.

— Do Algieru zawiął mieszany okręt transportowy „Aube“, by zabrać resztę przeznaczonych do Syrii wojsk.

— Z bieżących wiadomości donoszą *Constitutionnel* i *Patrie*: Książę de la Tour d'Auvergne przybył z Berlina, a margrabia de Moustiers z Wiednia jest spodziewany. — Hrabia Kiselew odjechał do Warszawy. — Księcia Metternicha, który żądał i otrzymał urlop, przyjmował Cesarz; przy tej sposobności przedstawił mu książę radcę ambasady hrabię Ludolfa, który tymczasem zastępować go będzie. — Niektórzy posłowie podpisali w sobotę w ministeryum spraw zagranicznych stanowczą konwencję względem sprawy syryjskiej. Dla innych zatrzymano podpis otwarty. — Książę de Chartres, który opuścił służbę piemontką, miał postanowić wstąpić do armii hiszpańskiej. — Słychać, że rząd wyprawi francuski okręt wojenny na morze adryatyckie ku wybrzeżu montenegryńskiemu. — Dekret wyznacza otworzenie rad jenerałnych w Algierii na dzień 1. października, a zamknięcie ich na dzień 14go tego samego miesiąca; drugi dekret zawiera mianowanie ich prezydentów, wiceprezydentów i sekretarzy, trzeci dekret mianowanie członków. Nakoniec *Monitor* ogłasza sprawozdanie jenerałnej dyrekcji dóbr skarbowych i niestałych podatków na miesiąc lipiec 1860.

— Według ustawy z r. 1855, która liczbę radców gmin wymierza według liczby mieszkańców miast i włości; mają gminy o 500 i mniej dusz wybierać 10 radców, o 500 do 1500 dusz 12, o 1500 do 2500 dusz 16 i tak dalej, a gminy o 60.000 i więcej dusz 36 radców. *Constitutionnel* nadmienia w tym względzie, że po wielkich miastach nie trudno o ludzi światłych, ale po mniejszych gminach zbywa bardzo często na zdalnych kandydatach, zład nieraz zdarzyło się, że do rad gminnych musiano wprowadzać żywy lub niedołączony albo nieporadny. *Presse* donosi, że w Nantes z 21.595 uprawnionych wystąpiło do wyborów tylko 5549, a w Orleans z 10.587 tylko 3299. W Bordeaux z 24.920 uczestniczyło w wyborach wprawdzie 10.699, ale też obrano tylko takich kandydatów, którzy stali na listach obudwu stron. W Havre z 13.500 wyborców nie głosowało 10.000; to samo w Angers nie głosowało 6000, w Tours 4000, w St. Etienne 8000, w Douai 1800, w Troyes 4000, w Blois 3825. W Arras z 5361 wyborców głosowało 2694, w Besançon 3462 z 8846, w Amiens 6989 z 13.284 itd.

— Co uczyni Francya, jeżeli nowa włoska wojna wybuchnie? Na to pytanie daje *Semaine financière* z 18go b. m. następującą odpowiedź:

„Z naszej strony i w sprawie przemysłowości i finansów, która najszczególniej mamy na względzie, nie wahamy się odpowiedzieć, że Francya nie ma obowiązku Włochom dawać wsparcia, jeżeliby uwiedzeni zaślepieniem i zuchwałością nową wojnę wywołali. Sądzymy, że takie jest zdanie francuskiego rządu, i że w Turynie użyje nasz rząd najmocniejszych przedstawień, ażby gabinet piemontki nie dał się unieść do nieszczęsnych ostatecznych kroków, do których go popędza ruch Garibaldeggo. Ale wzniecona przez zasze wypadki niespokojność i niepewność jest tak naturalna i dla bezpiecznego toku spraw tak szkodliwa, iż zyczyć należy, ażeby rząd francuski odważnie oświecił opinię publiczną, jak już nieraz uczynił w dawniejszych przesileniach, i ogłosił radę, jaką daje rządowi turyńskiemu, ażeby Francyę uwolnić od odpowiedzialności za nowe niebezpieczeństwa, jakimi ruch Garibaldeggo zagraża Włochom.“

Włochy.

(Korpus ochotników. — Wiadomości bieżące. — Stan rzeczy w Neapolu.)

Turyń. *Gazzetta uffiz. del Regno* ogłasza teraz okólnik rządowy wydany dnia 20go b. m. do prowincjonalnych intendantów, którym postanawia utworzyć korpus ochotników z szeregów gwardyi narodowej.

Rzym, 16. sierpnia. Jak donosi florentyński dziennik *Nazione*, objeżdża Lamoriciere marchye; teraz znajduje się w Loreto. Wszystkie wojska cudzoziemskie mają gwintowane karabiny. Dziennik rządowy ogłasza liczne nominacje jenerałów: de Bourfettill, Gutt, de Pimodan otrzymali stopnie jenerał-majorów. Do Terraciny odszedł szwadron zandarmeryi, drugi do Veroli.

Neapol. *Gazeta wiedeńska* przetacza z *Indipendenza Italiana*, jaki jest obecny stan królestwa neapolitańskiego:

„Zapowiada się już przesilenie, którego każdy od dawna z obawą oczekiwał, a w niepewności, jakie natąpi rozwiązanie, gubi się umysł. Już podchodzą nieprzyjacielskie tony, już wylądowało 200 powstańców, którzy uszli w głąb kraju rażeni bronią wojsk królewskich. Być może, i nie ma co tać, że te tłumy nieprzyjacielskie się pomnożą, że się powiększy liczba tych 200 najedźców, i że wkrótce te zawiązki bezrządu przystosują się w rewolucyę. Lecz i w tych nawet wypadkach stać będzie *Indipendenza Italiana* śmiało, i nie ulegnie w wyrzeczeniu prawdy. Wielkie obowiązki ma ministeryum, ma i obywatel. Ministeryum stoi trzem opiniom naprzeciw. Jedni radzą, ażeby wojsku kazano broń złożyć; śmieszne domaganie się, niedorzeczne, przeciwne wszelkiemu prawu i nie do wykonania. Inni sądzą, że ministeryum, ażeby uniknąć wszelkiej odpowiedzialności, która by na siebie ściągnęła oporem przeciw rewolucy, powinny ustąpić. Zdanie niewczesne, bezradne i niepolityczne, bo za ustąpieniem terazniejszego ministeryum pochwyliby rządu ludzie, którzy tylko na to czują. Wytrwałość ministeryum Spinelli-Romano będzie to zatem czyn patriotyczny, i będzie gwarancją, że się nie powiodą zamiary rozwiązać gwardyi narodowej, rozbroić i znieść stan oblężenia. Jeżeli rozwiążą gwardyę narodową, tedy wyda broń, którą miała; a jeżeli nakazą rozbrojenie, tedy zawitają sztylety w laskach i rewolwery. Nie ma sumienia tak zatwardziałego, by mogło cywilizowanej Europie dawać przykłady zniszczenia w obec spokojnego i ustawom uległego miasta.“

Dziennik Irice pisze: „Groźny jest stan rzeczy w naszym kraju. Każdy obywatel, co kocha ojczyznę, musi zebrać wszystkie siły ducha, aby zachować przytomność, i aby współobywateli nie przywozдить do rozpacz.“

Niemce.

(Królowa angielska oczekiwana w Berlinie. — System metryczny miary i wagi. — Wiadomości bieżące.)

Berlin, 23. sierpnia. Jego królewicz. Mość książę Rejent powróci według najnowszych doniesień dnia 3. z. m. — Jej Mość Królowa Wiktorya odmówiła w podróży przez pruskie terytorium wszelkie uroczyste przyjmowanie. Jej Mość Królowa spodziewana jest około dnia 13. p. m. na stałym lądzie.

Stanower, 22. sierpnia. Rząd zajął się kwestyą jedności miary i kazał przelożonemu towarzystwu architektów i inżynierów wypracować wniosek, który przedłożył zgromadzeniu niemieckiego związku. *Oldenb. Ztg.* wyraża się o nim tak:

„Wniosek odrzuca przyjęcie osobnej stopy metrycznej, stopy trzech decymetrów, którą przed niedawnym czasem w Oldenburgu, potem w Bremie zaproponowało agronomiczne towarzystwo dla północno-zachodniej Niemcy, a w Badenie i w Szwajcaryi już praktycznie zastosowano; wniosek proponuje raczej, przyjąć zupełnie francusko-metryczny system i tak wszystkie ilości pojedynczych miar wyprowadzać jedne z drugich, co uważa za szczególną zaletę praktyczną. Zład za zasadniczą miarę przyjęto metr francuski i przeprowadzono tak dla miary długości, jak dla szerokości i przestrzeni. Dziesięciokrotne podzielenie metru (decimeter) odpada, a metr, jak to zachodzi względem wagi także przy etnarze, dzieli się na 100 części (centimeter), gdyż w życiu praktycznym liczą zwykle nie decymetrami, lecz centymetrami.“

Drezno, 18. sierpnia. Jego Mość Król przyjmował dziś na audyencyi mianowanego nadzwyczajnym ces. rosyjskim posłem i pełnomocnym ministrem przy tutejszym dworze tajnego radcę Kakoszkina, który doręczył przy tej sposobności swoje listy wierzytelne.

— Deputacyom stanowym, których sesyę zagał królewski komisarz minister państwa Rabenhorst, przedłożone zostały pod obradę następujące projekta rządowe:

1. Regulamin ewangelicko-luterskiego kościoła w królestwie saskim z załączeniem motywów i ustawy względem przeprowadzenia jego;
2. projekt ustawy przemysłowej dla królestwa saskiego i należące do tego projektu: a) względem indemnizacyi za zniesienie pewnych praw wyjątkowych, i b) względem zaprowadzenia sądów przemysłowych;
3. projekt odnoszący się do władz sądowych w król. saskiej armii i ich zakresu działania, a nakoniec
4. projekt wojskowej procedury karnej dla królestwa saskiego.

Dania.

(Przymierze z Szwecyą.)

Kopenhaga, 14. sierpnia. Co do mniemanego przymierza między Szwecyą i Danią, o którym niedawno tyle mówiono, podaje teraz *Presse* bliższe szczegóły. Przed czterema miesiącami, w marcu i kwietniu, starano się istotnie w Paryżu przywieść do skutku takie przymierze, ponieważ uchwała związku z 8. kwietnia wzniecała wówczas obawę eksekucyi związkowej, która mogła nadać inny zwrot sprawie szlezwickiej. Szwecya też była gotowa wtedy przyrzec Danii, że jeśliby związek przystąpił do eksekucyi w Holstynie, przysze rządowi duńskiemu na żądanie 10.000 wojska dla obsadzenia Szlezwiku a oraz eskadrę szwedzką na wody duńskie; ale przytem stawiał rząd szwedzki ten wyraźny warunek, żeby nie sprzeciwiała się zawarciu tej konwencyi większa część mocarstw, które podpisały protokół londyński z 8. maja 1852. Jakoż spo-

dziewano się wtedy uzyskać za staraniem Francji przyzwolenie Anglii na tę konwencję. Ale nadzieja ta nieziściła się, i hrabia Manderström odstąpił już w kwietniu od tych układów; ale nie słychać wcale, żeby w nowszych czasach miały rozpocząć się na nowo.

Szwecya i Norwegia.

(Ich Mość królestwo z powrotem. — Czynności sejmowe. — Wiadomości bieżące.)

Sztokholm, 17go sierpnia. Według doniesienia dziennika *N. Z.* zostaje Król do 29. w Chrystyanii, gdzie obecnie bawi, zaś 30. uświetni swoją bytnością uroczystość odsłonięcia pomnika Karolowi XII. w Frederikshald a 31go przybędzie do Gottenburga. Ztamtąd odjedzie 5. września i nazajutrz stanie w Sztokholmie. Potąd więc będzie szedł rząd tymczasowy. Do przyjazdu Króla nie będzie także i sejm zamknięty. Trwa już od roku, i rozwija wielką działalność, ma jednak jeszcze wiele prac prawodawczych do załatwienia. Ważniejsze sprawy prawie wszystkie pozalutowane, z tem wszystkim widać tylko skromne wyniki z tej sesyi, proponowane bowiem zmiany w ustawie kardynalnej albo zostały odrzucone, albo zawieszane aż do przyszłego sejmu.

Chrystyania, 17. sierpnia. Ich Mość królestwo przybyli tu przedwczoraj o godzinie 6½ po południu z powrotem z Drontheim. Wczoraj wieczór było miasto od godziny 9. do 11. iluminowane. — Jak słychać, uda się Król dnia 29. b. m. w podróż do Sztokholmu i to na Frederikshald, żeby na 30. być obecnym w czasie uroczystości odsłonięcia pomnika Karola XII, który szwedzka armia postawiła.

Rosya.

(Konskrypcya. — Wiadomości bieżące. — Przejazd hrabi Flandryi. — Doniesienia z Chin.)

Po wojnie krymskiej nakazał Cesarz konskrypcję ludu. Z konskrypcyi okazało się: Ogółowa liczba mieszkańców wynosi 68,931,728 dusz, a mianowicie 33,655,824 męskiej a 35,275,904 żeńskiej płci. Liczba obywateli, włościan i krepośnych wynosi 53,426,216, z których 21 milionów należą tylko do szlachty. Sybirya i ludy koczujące obejmują około 4 miliony. Szlachta i inne klasy uprzywilejowane liczą w ogóle tylko 900,000 dusz.

Z Irkucka donoszą o przyjeździe gubernatora wschodniej Sybiryi, hrabi Murawjowa-Amurskiego. Zdrowie jego było tak osłabione, iż myślano, że już na stanowisko gubernatora nie powróci, i dlatego obiegaly różne niepomyślne pogłoski o położeniu nowych rosyjskich podbojów w Azji wschodniej. Jenerał, który jak słychać, na szczególne życzenie Cesarza objął znowu swój urząd, uda się jednak z Irkucka nad Amur, dla wewnętrznych spraw tego kraju i ażeby być bliżej widowni przygotowujących się wypadków w Chinach. — Co do Sybiryi rozporządzono teraz, że żydzi po upływie czasu kary, nie mają się odtąd osiedlać w osobnych włościach, lecz we włościach innych mieszkańców, podobnie nie mogą zamieszkiwać obszaru 100 wiorst szerokości na granicy chińskiej, i należy wydać rozporządzenie, ażeby licznemu napływowi żydów przeszkodzić. — Zasadzania kary z powodu wielkich po krymskiej wyprawie wytoczonych procesów i indagacyi trwają dotychczas. I tak niedawno zostali skazani na wygnanie na Sybiryę nadworny radca Wejmar, aptekarz wojskowego szpitalu w Symferopolu, i andytor azowskiego pułku piechoty. — Wielki jarmark w Niznym Nowogrodzie, gdzie na miliony sprzedają towarów, zaczął się tą razą bardzo niepomyślnie, gdyż jest wielki brak pieniędzy, tak że nawet najznakomitsi kupcy nie mogą swym zobowiązaniom uczynić zadość. — W nowo podbitych obwodach Kaukazu zakazano nosić kolorowe turbany, jako cechę murydyzmu. Tylko ci, co byli w Mece, mają prawo do tego.

— Przedwczoraj wieczór przybył hrabia Flandryi do Kronszladu; przyjmowali go poseł belgijski przy tutejszym dworze i adjutant Cesarza. W Peterhofie oczekiwały dworskie powozy, któremi odjechał do dworca kolei ze swoją żoną, a ztamtąd osobnym pociągiem udał się do Krasnego Siola. Dla gościa przygotowano pokoje w cesarskich pałacach po różnych rezydencyach. W Helsingfors zjechał się hrabia z Wielkim księciem Konstantym.

— Poczta chińska, która dnia 24. czerwca do Irkucka nadeszła przynosi wiadomości z Pekinu po 28. maja. Tego dnia odjechał rosyjski poseł, jenerał Ignatyew z Pekinu do Beitanu przy zatoce Peczeli, a ztąd odpłynie rosyjskim okrętem wojennym. Późniejsza depeza z Pekinu donosi, że jenerał przebył szczęśliwie drogę do Beitanu, a że go Chinczycy z takimi oznakami honorowemi odprowadzili, jakimi dotąd żadnego z obcych posłów nie zaszczyliły. Według tej samej depezy kroki nieprzyjacielskie nie zachodziły jeszcze do 2go czerwca Anglo-Francuzów z Chinami. Chinczycy przygotowywali się jednakże stawić uporczywie czoło i mieli nadzieję, że odeprą nieprzyjaciela z pomyślnym skutkiem. W ostatnich czasach sprzyjało szczęście powstańcom i mieli po wtórnie przeciąć komunikację z południem. W Pekinie panował wprawdzie spokój, ale obawiali się i tam zaburzenia porządku. Na ten wypadek udało się wielu mieszkańców do rosyjskiej misyi duchownej, prosząc by im dała u siebie przytułek.

Księstwa Naddunajskie.

(Wiadomości bieżące.)

Belgrad, 17. sierpnia. Książę Miłosz, którego stan zdrowia polepszył się od kilku dni, zezwolił — jak donosi *Allg. Ztg.* — na utworzenie mieszanej komisji z trzech Turków i trzech Serbów dla rozpoznania wypadków z 5. b. m.

Turcya.

(Postępowanie Fuad Baszy.)

Wiadomości szczegółowe względem postępowania Fuad Baszy, które nadeszły z Bejrutu sięgają do 6. b. m., a z Damaszku do 4. b. m. W czasie gdy gubernatorowi Bejrutu polecił podróż okólną aż do Latakii, ażeby się wywiedział jakie panuje usposobienie, zarządził sam w tym mieście śledztwo, a gdy się wina gubernatora niewątpliwie okazała, odwołał go z podróży i wyprawił bez zwłoki do Konstantynopola. Ztamtąd, jak donosi „*Levant Harald*“, został odesłany na wyspę Cypr, gdzie jest uwięziony i ma czekać na wyrok mieszanej komisji europejsko-turekiej. Także jego kiaya i poborca podatków, którzy zostawali w porozumieniu z naczelnikami Druzów, dalej pułkownik Osman Bej, który najpierwej chrześcianom odebrał broń a potem wydał ich w ręce Druzów, kajmankam z Deir el Kamar i innych wielu zostali zakuci w kajdany.

A z y a.

(Doniesienia z Persyi. — Doniesienia z Chin.)

Szach przyjmował dnia 19. lipca na uroczystej audyencji angielskiego posła Alison, który dwoma dniami woprzód odbył wjazd do Teheranu, przyczem także pruska misya była przez swych członków zastępowana. Z każdym dniem wzmaga się tutaj upał. W Teheranie doszły już w cieniu wysokości 33°R. Persowie przysposabiają publiczne widowiska tragiczne, które w miesiącu Moharrem będą przez 10 dni jeden po drugim przedstawiane, a głównym przedmiotem ich jest zamordowanie Husseina, Imana na równinie Kербela.

Chiny. Z Hongkongu pod dniem 23. czerwca piszą do dziennika *Times* co następuje:

„Niepodobna prawie pojąć, że rząd chiński w obec tak zatrażającego nacisku powstańców po obu brzegach rzeki Yangt-sekiang nie stara się odnowić stosunków z Anglią i Francją. Sutszo, miasto bardzo ważne dla handlu z Shanghai, zostało zrabowane i spalone, a najsmutniejsza w tym całym wypadku, że dopuścili się tego zdezorganizowane i buntownicze wojska cesarskie, które jak słychać, połączyły się teraz z powstańcami. Kilku wysokich urzędników prowincjonalnych zamordowali, jenerałny gubernator obu Kwan-gów schronił się do Shanghai a między tem miastem a krajem przecięta jest wszelka komunikacja i wszędzie w tych okolicach panuje największa anarchya i zamieszanie. Z tych przyczyn ustał cały handel północny.“

Ostatnie doniesienia, które z Chin do Paryża nadeszły, sięgają do 13. czerwca. W Shanghai panuje dręcząca obawa i oczekują tu co chwila najazdu powstańców. Większa część mieszkańców pierzebla. W mieście, które liczyło 200,000 dusz, było jeszcze ledwie 30,000 ludzi. W porcie, gdzie niegdyś po 1500 okrętów stało, stały jeszcze tylko 22. — Angielskie i francuskie okręta odpłynęły już dawniej z Shanghai; Francuzi udali się do Chi-fu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 26. sierpnia. Nadeszła tu depeza z doniesieniem, że nowy książę Montenegro Nikizza złożył z urzędu biskupa czerkogórskiego i skazał na wygnanie za to, iż opuścił kondukt żałobny przed ukończeniem uroczystości pogrzebowej na cześć Danily. Konzul rosyjski wstawiał się za biskupem u księcia, ale bezskutecznie.

Turyń, 26. sierpnia. Artykuł wstępny w dzisiejszej *Opinione* utrzymuje, że Mazzini nie ma żadnej sympatyj we Włoszech i przeto nie potrzeba się go obawiać.

Neapol, 24go sierpnia. Wojska neapolitańskie ustąpiły po żwawej walce z Reggio do nieukończzonego jeszcze fortu, który nie może się utrzymać. Inna potyczka zaszła 23go z brygadą Briganti pod Viale; w czasie odejścia tej wiadomości trwała jeszcze walka.

Otrzymana w Turynie depeza Garibaldeggo z Reggio oznajmia „to nowe zwycięstwo“ i potwierdza, że część wojska zamknęła się w cytadeli. Cosenz przeprowił się za cieśninę ze znaczną siłą zbrojną.

Palermo, 23. sierpnia. (Na Genewę.) Twierdza w Reggio kapitulowała; dwie neapolitańskie brygady Melandez i Briganti poddały się Cosenzowi. Garibaldiści opanowali fort w Pizzo.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 28. sierpnia.

Hotel rosyjski: PP. Czerwiński Zygmunt. — Albfrowski Franciszek.
Hotel europejski: Br. Lewartowski Apolinar.
Hotel Langa: Pauli Adolf, c. k. przełożony powiatu.
Hotel angielski: Kalitowski Antoni, c. k. radca namiestnictwa i przełożony obwodu. — Torosiewicz Emil. — Moszyński Piotr.
Do domu zajezdnego nr. 179½: Tulie Jan.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 28. sierpnia.

PP.: Czarnożyński Stanisław, do Horodyszcza. — Malczewski Juliusz, do Skwarzawy. — Korytowski Rafał, c. k. porucznik, do Berezowiec.

T E A T R.

Dziś na scenie niemieckiej: „*Einer von unsere Leut*“, komedia ze śpiewami w 3 aktach. Pierwszy występ gościnny p. *Edwarda Weiss*, pierwszego komika z c. k. teatru na Jozefstadtzie w Wiedniu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprawa rory do 9° Reaumur	Stopień ciepła według Reaumur	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.99	+ 14.9	82.1	połud.-zach. sł.	pochmurno
2. god. popoł.	326.97	+ 21.8	49.1	zachodni "	jasno
10. god. wiecz.	326.73	+ 16.9	22.8	połud.-zach. "	"

Termina

obrotu spraw i papierów giełdowych.

Wyplaty od 1. września 1860.

Zapadłe kupony.

Pierwotnych akcyi kolei państwa 7 1/2 franków.

Akcyi żeglugi parowej na Dunaju 23 zł. 72 1/2 c.

5 proc. z roku 1817 Serya A.

5 " " 1841.

5 " " 1842.

5 " " 1848.

5 " " 1851.

Losowanie:

Dnia 16. września: Losy księcia Palffy.

Kurs lwowski.

Dnia 28. sierpnia.

	gotówka		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski wal. austr.	6	14	6	20
Dukat cesarski " "	6	17	6	23
Półimperyal zł. rosyjski " "	10	58	10	73
Rubel srebrny rosyjski " "	2	3	2	7
Talar pruski " "	1	94	1	97
Polski kurant i pięciozłotówka " "	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	85	—	85	50
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	—	—	—	—
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne (kuponów	68	38	69	13
5% Pożyczka narodowa	78	40	79	40

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 28. sierpnia.

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78.40 Metaliki po 5% za 100 zł. 67. — ; po 4 1/2% za 100 zł. — ; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. — ; Węgier — ; Galicyi — ; Bukowiny — ; Akcyje Banku narodowego sztuka 292. — ; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 182.20; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —. Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —. Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 111.40. — Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 129.50. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —. Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 2 1/2, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej. Dnia 28. sierpnia.

1. Bieg publiczny.		pien. towar.	
A. Państwa.	pien. towar.	Wen. pożyczka z r. 1859	78.50 78.75
W. austr. wal. po 5%	62.75 63. —	po 5%	64. — 65. —
Z pożyczki narod. po 5%	78.30 78.50	Dług Tyrolu	" 4% 50. — 51. —
Z r. 1851. ser. B. po 5%	49. — 100. —	" 3 1/2% 44. — 45. —	
Metaliki po 5%	66.15 66.30	Dług Salsburga	" 3% 37. — 38. —
dtto. " 4 1/2%	59. — 59.50	" 2 1/2% 31. — 32. —	
dtto. " 4%	52.75 53. —	Dług Krainy	" 2% 24. — 25. —
dtto. " 3%	39.50 40. —	" 1 1/2% 21. — 22. —	
dtto. " 2 1/2%	33.25 33.50	2. Stan oblig. domestykaln.	
dtto. " 1%	13.00 13.70	po 3% za 100 zł.	— 14. —
Przez. do wylos. z r. 1839	124.50 125. —	" 2 1/2% za 100 zł.	— 13. —
" 1854	90.15 91.25	" 2% za 100 zł.	— 12. —
" 1860	91. — 92. —	" 1 1/2% za 100 zł.	— 10. —
Renty Como po 42 fr. austr.	15.50 15.75	3. Akcyje.	
Wylos. obl. daw. długu państ.	po 5% 64. — 65. —	Banku nar.	788 — 790
" 4 1/2% 58. — 59. —	po 4% 58. — 59. —	Inst. kred. dla handlu po	200 zł. w. a. 180.50 180.80
" 3 1/2% 44. — 45. —	po 3% 50. — 51. —	Niż. austr. tow. eskont.	po 500 zł. 155 — 157. —
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju	" 2 1/2% 33.25 33.50	Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	1822 1824. —
" 2% 40. — 41. —	" 2% 45. — 46. —	Tow. kolei żel. państwa po	200 zł. m. k. czyli 500 fr. 250.50 251. —
dtto. z procent za granicą	" 1 1/2% 35. — 36. —	Kol. Ces. Elzbiety po 200 zł.	188.75 189.25
B. Krajów koronnych	" 5% 64. — 65. —	Polud.-półn.-niem. kolei	kom. po 200 zł. m. k. 115.50 116. —
Niższej Austrii	91. — 92. —	Kolei Cisy po 200 zł. m. k.	po 100 zł. (50%) wpłaty 147. — 147. —
Wyż. Aust. i Salb.	90.50 91. —	Lomb.-wen. kolei żel. po	200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%) 141. — 142. —
Czech	92. — 92.50	Kol. Kar. Lud. po 200 zł.	m. k. z wpł. po 100 zł. (50%) 157. — 157.50
Morawji	90. — 90.50	Kol. Preszb. Tyrn. I. emis.	po 200 zł. m. k. 22. — 24. —
Szląska	89. — 89.50	dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	56. — 60. —
Styryi	88. — 87.50	Kolej Bastehradzka po	500 zł. m. k. 645. — 650. —
Tyrolu	89. — 89.50	Kolej Aussig. Ciepl. po	200 zł. m. k. 84. — 85. —
Kar. Krainy i Wyb.	87. — 87.50	Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	— — —
Węgier	70. — 70.75	dtto. z pierwszeństwem	po 200 zł. m. k. 200. —
Ban. Tem. Krawcy i Sławonii	68. — 68.50		
Galicyi	68.50 68.75		
Siedmiogr. i Bukow.	66.75 66. —		
Lom. wen. pożycz. z r. 1850	— —		

4. Listy zastawne.		pien. towar.	
Banku narodowego w mon. kon. przeznacz. do los. po 5% na 12 m. 90. — 90.25	100. — 101. —	Kol. Grac.-Köfl. i Tow. gór. po 200 zł. w. a.	116. —
Banku narodowego w wal. austr. przezo. do los. po 5% 85.75 86. —	97.50 98. —	Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	420. — 422. —
Gal. Tow. kred. po 4% 83.50 84. —	90. — 90.25	Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	170. — 180. —
5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.	100. — 100. —	Młostu łab. w Peszcie po 500 zł. m. k.	370. — 375. —
Kolej Elzbiety po 5% za 100 zł. m. k.	94. — 94.50	Tow. mlyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	330. — 335. —
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	135. — 135.50	Powz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	— — —
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	94. — 94.25	6. Losy.	
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	129.50 130.50	Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	107.50 107.75
Kol. Gloggn. za 100 zł.	84. — 84. —	Tow. żegl. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	98. — 98.50
Tow. żegl. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	93. — 93. —	Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	110. — 112. —
Lloyda za 100 zł.	85. — 86. —	Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.75 38. —
7. Kurs złota.			
w przecięciu w w. a.			
Dukaty ces. men.	6 zł. 27 c.		
dtto. pełnej wagi	6 " 26 "		
Korona	18 " "		
Półkorona	" "		
Napoleonodor	" "		
Rosyjski impery.	" "		
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.		

KRONIKA.

(Mapa Kolei żelaznych.) W Wiedniu ma wyjść w krótko polska mapa kolei żelaznych, dróg szosowych, rzek splawnych, po których jeżdżą parostatki, słowem wszelkiej komunikacji środkowej Europy. Do tego dodane będą główne stacje z wyszczególnieniem hotelów, zakładów kąpielowych, wód mineralnych i t. p. szczegóły, które mogą wiele ułatwić podróże w zamiarach handlowych i balneologicznych.

(Pruskie biuro statystyczne) ogłasza w numerze 11. swego czasopisma ciekawe szczegóły o narodowym składzie Prus. W roku 1858 miały Prusy 17,739,915 mieszkańców, pomiędzy którymi było 15,428,551 Niemców, a 2,311,362 głównie Słowian i Litwinów na wschodzie, a Francuzów na zachodzie. Słowian dzieli biuro znowu na Polaków, Kaszubów, Morawian, Czechów i Serbów. Polaków było podług tego wykazu w Prusiech, w W. Księstwie Poznańskim i Szląsku 1,902,627; Kaszubów w departamencie gdańskim i kozińskim 94,445; Morawian w departamencie opolskim 48,582; Czechów w departamencie wrocławskim i opolskim 6189; Serbów w departamencie frankfurckim (w dolnych Łużycach) i Ligickim (w górnych Łużycach) 109,009; Litwinów było w departamencie rkdlewieckim i gumbińskim 139,780 dusz. Pod nazwą Francuzów rozumieją się częścią Walonowie, których jest w departamencie akwisgrańskim 699 dusz. częścią potomkowie dawnych emigrantów w Berlinie i w departamentach: królewieckim, poznańskim, szczecińskim, frankfurckim i magdeburgskim, których liczą 10,031 dusz. Inne narodowości w Prusiech w stosunku do niemieckiej mają się w ogóle jak 1 do 7.

(Olbrzymi sęp.) „Gazeta wiedeńska“ donosi z Alp karyntskich: Na szczytach gór Koziak, który dolinę niedziedzą w Karyntyi od południowego wschodu ogranicza, znaleźli ludzie przed kilkoma dniami 34 sztuk zabitych owiec w jednej z rozpadlin skalnych. Zapewne zabiegły tam z Alpy i podczas ostatniej gwałtownej burzy i piorun je raził. Ścierwo zwabiło mnóstwo strzydatych gości a niezwykła ich liczba naprowadziła ludzi do odkrycia straconych owiec, których właściciele od dni kilku na próżno szukali. Tamtejszy leśniczy korzystając ze sposobności zabił sępa z białą głową długości 4 stóp a lotu 8 1/2 stopy, który ważył 17 funtów.

(Trzęsienie ziemi.) Republikę San Salvador nawiedziło gwałtowne trzęsienie ziemi; i zniszczyło miasto San Vicente o 4000 mieszkańców. I w roku 1854 nleża zniszczeniu stolica San Salvador, w pobliżu wulkanu tego samego imienia, także przez trzęsienie ziemi. Liczyła wtedy 40,000 dusz, po większej części nawróconych Indian.

(Półow śledzi.) U wybrzeży wyspy Rügen polawiają tego roku mnóstwo wybranych śledzi, które dotąd rzadko kiedy w wielkich gromadach ciągnęły a na morzu bałtyckim nigdy się nie pojawiały. Niektóre łodzie polawiały do 12,000 sztuk, „Pommersche Ztg.“ jednak utrzymuje, że ta liczba jest przesadzona. Ten rodzaj śledzi jest równie wielki i mięsny jak śledź zwyczajny ale znacznie tłustniejszy; zdaje się, że gwałtowne burze zapędziły ich z północnego morza na Bałtyk.